

POROČILO O SPREMLJANJU TRAJNOSTNIH INDIKATORJEV V OBČINI BREŽICE 2021 -ZELENA SHEMA SLOVENSKEGA TURIZMA-

Občina Brežice je leta 2018 pristopila k preverjanju izpolnjevanja standardov in uspešnosti kazalnikov v Zeleni shemi slovenskega turizma (ZSST) z namenom, da s pomočjo mednarodno priznanega orodja za razvoj zelenih destinacij vzpostavi trajnostni model turizma, ki bo valoriziral potencialne (naravne, družbene in kulturne) in jih povezal v edinstveno ponudbo. Leta 2019 je pridobila znak **Slovenia Green Destination Silver**. V letu 2022 bomo pristopili k presoji znaka. Za izboljšanje izhodiščnega stanja je pomembno spremljanje relevantnih trajnostnih kazalnikov na šestih področjih: destinacijski management, narava in pokrajina, okolje in podnebje, kultura in tradicija, družbena klima ter poslovanje turističnih podjetij.

ZPTM Brežice v okviru svojih pristojnosti spremlja in zbira ter vrednoti podatke za obravnavana področja, ali pa jih pridobi iz javno dostopnih evidenc institucij in ustanov, ki pokrivajo določene vsebine. Tudi v bodoče bomo spremljali obravnavana področja s ciljem, da stanje spremljamo in preko sprejemanja ustreznih ukrepov dolgoročno načrtno ohranjamo oz. izboljšujemo.

Občina Brežice je prežeta z griči, zelenim svetom sotočja Save in Krke, vinogradi, vode in gradovi, na jugu pa najdemo obrobje Gorjancev. Bogastvo naravne in kulturne dediščine omogoča trajnostni razvoj turizma in drugih povezanih dejavnosti. Površina občine Brežice znaša 268,1 km², najvišja točka je Veliki Špiček, na nadmorski višini 668 m. V celotni občini prebiva 24346 občanov (SURS, 2021). Med naravne površine (kopenska narava) spadajo neintenzivne kmetijske površine, gozd, mokrišča, nizka vegetacija in neporaščene površine. V destinaciji se nahaja 21 % ali 56,3 km² varovanega območja, in sicer Kozjanski regijski park, ki ima zlati znak Slovenia Green Park ter 4,6 km² zavarovanega območja - Jovsev (en del naravnega spomenika, ki je zavarovan). Zaradi delovanja zadostnega števila pristojnih služb, se uspešno preprečujejo negativni vplivi turizma na naravo, živalstvo in rastlinstvo. Raba tal v naravi je mozaična, kar pomeni, da lahko že na enem kvadratnem kilometru opazimo živalske in rastlinske vrste iz več biotipov, ki pa se med seboj prepletajo. Prevladujejo

kmetijske in gozdne površine, na katerih najdemo več opazovalnic. V vsaki krajevni skupnosti za opazovalnice skrbijo lovske družine.

Vsi ogledi naravne in kulturne dediščine so v občini Brežice možni samostojno ali z licenciranim vodnikom. Turistični vodniki so se na izobraževanju seznanili z Etičnim kodeksom za vodnike, ki je trajnostno naravnan, saj so izobraženi vodniki eden od stebrov trajnostnega razvoja.

Po dosedanjih raziskavah turizem zaenkrat nima negativnega vpliva na okolje. Na področju varstva okolja je pomemben kazalnik stopnja ravnanja z odpadnimi vodami. V destinaciji je delež odplak, ki se pred odvajanjem očistijo vsaj do sekundarne stopnje približno 33 %, delež trdnih odpadkov, ki so zbrani ločeno za predelavo pa 61,71%, kar je nad državnim povprečjem. Zaradi lokacije destinacije, še vedno k nam največ obiskovalcev prihaja z osebnim avtomobilom. Javni prevozi v sami destinaciji niso najboljši, a do same destinacije so linije, tako železniške kot avtobusne pogoste in usklajene.

V destinaciji je vzpostavljen enotni sistem izposoje navadnih BržKOLO, in sicer na voljo je 6 postaj (Tržnica Brežice, MC Brežice, Železniška postaja Brežice, Gimnazija Brežice, Trnje, Avtobusna postaja), z 32 kolesi. Lokalno prebivalstvo in turisti se s kolesom lahko vozijo od točke do točke v mestu na trajnosten način. Gostje si bodo od letos dalje izposodili 10 električnih koles v hostlu Brežice, ter tako raziskovali tudi bolj oddaljene točke v destinaciji ali sosednjih regijah. Občina Brežice je v letu 2022 začela z gradnjo dveh kolesarskih povezav; Brežice- Dobova in Brežice – Krška vas. Tovrstna infrastruktura je nujna za varno vožnjo tako prebivalcev kot obiskovalcev.

V Mladinskem centru Brežice se nahaja Večgeneracijski center Posavje, kjer ima svoje pisarne SOPOTNIK, to je projekt, ki omogoča starejšim brezplačen prevoz in jim tako omogočajo mobilnost po celotni občini.

Za občino Brežice je zaradi prisotnosti termalne vode najbolj značilen in prevladujoči termalni / zdraviliški turizem. Največji ponudnik teh storitev so Terme Čatež, ki so največje terme v Sloveniji, s tremi hoteli in največjim kampom v Sloveniji. Obiskovalci imajo raznovrstno ponudbo vodnih aktivnosti 365 dni v letu, poleg tega pa pestro izbiro nastanitev za vse okuse. Poleg največjega termalnega kompleksa v Sloveniji, se v Dobovi od leta 2011 nahajajo še najmlajše terme v Sloveniji – Terme Paradiso. Slednje se ponašajo z izvrstno ponudbo wellnesa, večkrat pa je bil njihov trud prepoznan, saj so bili zadnja leta zmagovalci med malimi kopališči v Sloveniji. Višek obiska je v poletnih mesecih, avgust je najbolj obiskan mesec, v občini beležimo 9 mesecev sezonskosti, na destinaciji se trudimo, da privabljammo goste tudi v »mrtvi sezoni« z različnimi paketi in dogodki.

Destinacija ima bogato paleto zgodovinskih in kulturnih znamenitosti. Sicer je v register nepremične kulturne dediščine vpisanih 347 enot in Posavski muzej Brežice je eden od glavnih znamenitosti v občini, kjer se ohranja dediščina celotnega Posavja. Muzej, ki se nahaja v gradu Brežice ima pozitiven vpliv na kulturo, saj se na dvorišču gradu odvijajo tudi različne prireditve. V občini se nahajajo štiri gradovi, grad Brežice je v lasti občine, grad Mokrice je v lasti Term Čatež, medtem ko grad Bizeljsko in grad Pišece sta v lasti države, in si za prihodnje želimo, da bo slednji lahko na ogled javnosti.

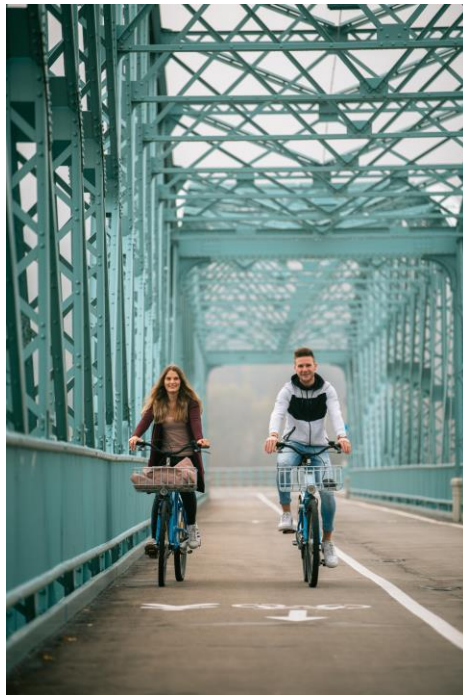
V občini Brežice je 256 nastanitvenih objektov, od tega 199 v Termah Čatež (e-Turizem, 2022). V destinaciji je 6 hotelov (3 v Termah Čatež in 1 v Termah Paradiso), 2 hostla, 2 pensiona, 2 turistični kmetiji z nastanitvijo in 4 zasebne sobe, ostalo so apartmaji. Avtodomarji so dobrodošli tako v kampu Term Čatež, kot na postajališču za avtodome v mestu. V letu 2021 so trije ponudniki pridobili trajnostne okoljske znake: Green Key: Ošterija Debeluh in Gostilna in Pension Les, slednja je poleg znaka Green Cuisine pridobila tudi znak Green Accommodation. Hostel Brežice je pridobil znak HI Q&S, kar pomeni, da jim je Slovenska turistična organizacija podelila znak Slovenia Green Accommodation. Zelena ekipa si prizadeva motivirati ponudnike k zelenemu in trajnostnemu delovanju.

Priložnosti za zeleni turizem je veliko. Zaradi velikega števila urejenih pohodnih in kolesarskih poti je destinacija čedalje bolj privlačna za rekreativne pohodnike in kolesarje. Z izdelanim pohodniškim in kolesarskim zemljevidom, se gostom približa tudi bolj oddaljene kraje iz središča. V kratkem je načrt, da se poti tudi digitalizira in postavi na spletno stran. Destinacija je prežeta s pešpotmi, kot so Bizeljske pešpoti (Grajska pot, Pot k repnicam, Pot ob Sotli, Pot po Orešju in Vidova pot), Koščeva pot po Jovsih, Artiška sadjarska pešpot, Čateževa energijska pešpot, Brežiška in ostale planinske poti po Gorjancih in po Orlici, Sromeljska pot vina in sonca, Gozdna učna pot Pišce, Po Gadovi sledi, Vodna učna pot Gabernica in sprehajalne poti ob reki Savi. Vse poti so varne, saj potekajo po lokalnih cestah, gozdnih in pašnih poteh ali gozdnih stezah. Za vse poti so izdelani zemljevidi in navodila, glede na orientacijsko zahtevnost. Občina Brežice ima tudi nekaj kolesarskih poti in kolesarske vodnike, ki so usposobljeni in izkušeni. Najbolj pomembne kolesarske poti so: Skrivnosti rjavorumenega peska, Orlovska tura, Prisluhnimo šumenju mokriških gozdov, Potep po deželi cvička in številne druge tematske poti.

Glede na rezultate analize opravljenih anket med obiskovalci (julij 2021) večina turistov (60%) na destinacijo prispe z avtomobilom, dostopnost destinacije pa je dobro urejena tudi z javnim potniškim prevozom; kar smo opazili pri enodnevnih obiskovalcih, ki so prišli v destinacijo z vlakom-Terme Paradiso, so locirane ob železniški postaji. Glavni namen obiska je počitek (80%) sledi zabava in kulinarika. Manj kot polovica pozna znamko Slovenia Green, pričakovano jo v manjšem deležu poznajo tuji gostje (pri čemer pa izrazito izstopajo Avstrijci – kar 8 od 12 jih znamko pozna), a hkrati le dobra polovica (51 %) slovenskih gostov. Anketirani na se na destinaciji počutijo varno, ter občutijo gostoljubnost in prijaznost domačinov. Na dnu lestvic zadovoljstva sta ponudba za nakupovanje in javni prevoz. Povprašali smo jih tudi o prepoznavanju trajnostnih prizadevanj destinacije.

Brez dvoma je zaupanje v pitno vodo visoko, sploh napram drugim kategorijam na polju trajnosti. Trditvi, ki jih moramo interpretirati tudi v luči aktualne zdravstvene problematike (informacije o odgovornem obnašanju na prireditvah, pri obisku znamenitosti, o skrbi za zdravje in dostopu do zdravstvene oskrbe) sta bili ocenjeni s povprečjem 3,87 oziroma 3,83 na 5-stopenjski lestvici. Sklepamo lahko, da je relativno visoka ocena zares povezana z aktualnim stanjem. Najbolj skrb zbujajoče je ocena trditve o dostopnosti informacij o lokalni gastronomski ponudbi in lokalnih proizvodih. V Mestni hiši Brežice se nahaja turistično informacijski center, vinoteka in trgovina z lokalnimi izdelki hkrati. S sodelovanjem različnih ponudnikov in vzpostavitev kolektivne blagovne znamke, verjamemo, da se bo v bodoče to izboljšalo.

Ekipe Zavoda za podjetništvo, turizem in mladino Brežice, občina Brežice in zelena ekipa se trudi, da vsak član ekipe ravna okolju prijazno, da osveščamo svoje prijatelje, sorodnike, obiskovalce ter maksimalno upoštevamo nasvete in rešitve za učinkovito ravnanje z naravnimi viri in energijo. Zavedamo se zelenega kapitala, ki ga destinacija premore. To dragoceno dediščino želimo preko trajnostno naravnega razvoja na vseh področjih, vključno s turizmom in s tem upoštevanjem smernic Zelene sheme Slovenskega turizma, ohraniti za bodoče rodove. Da bi ravnali okolju prijazno, se nam ni treba odrekati ugodju in stvarim, ki jih radi počnemo. Za ta namen smo pripravili tudi zelene napotke za obiskovalce, da odpremo srca zelenim navadam, ne le na potovanjih ampak tudi doma.

Ana Ponikvar; zelena koordinatorica in zelena ekipa Brežice